

עין משפט מסכת בבא בתרא

דף ב.

עין משפט א.

הו"מ סימן קנז פ"א

- א. חצר שיש בה דין חלוקה או שחילקה מרצונם אף שאין בה דין חלוקה, כופה אחד את חברו לבנות הכותל באמצע כדי שלא יראו זה את זה *^א, ואפי' עמדו כך שנים רבות כופהו בכל עת שירצה לעשותה.
- * ואפי' יש מנהג בעיר שלא לעשות מחיצה אין הולכין אחריו *^ב, ואפי' האחד אמר החזקתי ואתה מחלת לי *^ג לא מהני אלא אם ישנם עדים שמחלו *^ד זה לזה על היזק ראייה, שוב אינן יכולין למחות.

עין משפט ב.

הו"מ סימן קנז פ"ד

- ד. עובי הכותל כמנהג המדינה *^ה, ובקנים *^ו במקום שנהגו יעשה שלא יהיה בה אויר שיסתכל ויראה את חברו.
- * אם נהגו בפחות מקנים, י"א דאין הולכין אחר המנהג, ואם אין מנהג

- א. רמב"ם פ"ב משכנים הלכה י"ד ממשנה ריש ב"ב וכדמפרש לה רב אשי אמר ר"י בדף ג' ע"א.
- ואפי' עמדו כך ימים רבים. הטעם כיון שממילא הם מזיקין זה את זה, בלא עשיית שום מעשה אין להם חזקה בעומדם כך. ה"ה שם.
- ב. כתב סמ"ע בס"ק ב' הטעם דמקום שבריי היזקו תדיר אין הולכין אחר המנהג.
- ג. וה"ה מכרת או נתת לי במתנה. ולא דמי לחזקת חלון, דכאן המחזיק ניזוק כמו הניזק ויכול לומר לו המתנתי לך שאתה תתבע ראשון וע"כ אין בזה דין חזקה, וגם היזקו תדיר כמו עשן ובית הכסא דאין בו חזקה. לא כן בחלון שלאורה הוא צריך ועשוי לכך. סמ"ע ס"ק ג'.
- ואין זה כמו עשן ובית הכסא ששם בעינן גם קנין דא"א לסובלו. ועיין באות ד'.
- ד. ולא בעינן גם קנין כמו בסי' קנ"ה סעיף ל"ו לגבי עשן ובית הכסא שאני ששם א"א לסובלו ע"כ בעינן גם בקנין. סמ"ע ס"ק ד'.
- ה. ממשנה ריש בתרא. והיינו לפי מה שנוהגים השותפין לבנות כשחולקין ביניהם, ואינו לפי מנהג שאר בניני המדינה. כ"כ ה"ה בפ"ב משכנים הלכה ט"ו.
- ו. וה"ה בקוצין שהם עלים של לולבי דקל.

קבוע יתקנו ע"פ ראות הדיין ^א על פי מומחין.

* קנו ממנו לבנות מחיצה לא הוי קנין דברים ואינו יכול לחזור בו. וי"ח
 ה. ואם נהגו במחיצה קלה ואחד אומר לעשותה משלו מאבנים ורוצה
 לכנוס בשלו י"א דחבירו יכול לעכב ^ט, ויעשו כמנהג, וי"ח ^י.

עין משפט ד. חו"מ סימן קנז סעיף ה

ה. נפל כותל זה אחר זמן, המקום והאבנים של שניהם, ואפי' נפל
 לרשות אחד ^ב או שפינה אחד מהם כל האבנים לרשותו וטען
 שחבירו מכר לו חלקו ^ל, אינו נאמן עד שיביא ראיה. והוא שניכרים
 האבנים שהם מכותל זה ^מ.

עין משפט ה.ו.ז. חו"מ סימן קנח סעיף א

א. חלקו גינה חייבים לגדור בניהם ^ז אפי' בסתמא שאין מנהג ידוע ^ס.

ז. והיינו בפחות שבכותלים. סמ"ע ס"ק י"ג דבזה הרמב"ן מודה לרבינו יונה.
 ומה שאין הולכין אחר המנהג כאן שיכול לומר לו אין רצוני בכל שהוא שיפול ואצטרך לטרוח,
 ואין הולכין אחר מנהג גרוע אלא במסים. סמ"ע ס"ק י"ב.

ח. דעה ראשונה דעת הרא"ש, ויש חולקין דעת הרמ"ה. ומ"מ אם קנו מידו שמשעבד עצמו
 לבנות או שמחייב עצמו ליתן כו"כ מהני לכו"ע, שהו"ל על דרך הודאה או שיעבוד. סמ"ע
 ס"ק י"ד.

ט. שיכול לומר לו אם אתה כונס בתוך שלך איני יכול להשתמש בכותל, וגם אם יתן לו
 רשות, יכול לומר לו אם במכר לא בעינא ואם במתנה שונא מתנות יחיה. סמ"ע ס"ק ט"ו.
 ותמה הט"ז דלא מצינו שחז"ל יחייבו לעשות מחיצה בשביל תועלת סמיכת הקורות, אלא
 בשביל היזק ראיה. ועיין בביאורים ס"ק ג'.

י. רא"ש בפ"א סי' ה', ונ"י כשם יש חולקין, שהמטרה של היזק ראיה הושגה.

כ. שם בגמ' ד' ע"א.

ל. וק"ו אם טוען ששלי מעולם אינו נאמן שחזקה ששניהם בנאווה.

מ. כתב הש"ך בס"ק ח' דהיכא שאין ניכרין נאמן שלקוח בידי במיגו דהחזרתי וליכא מאן
 דפליג.

נ. ממשנה ריש בתרא וכרבא דף ד' ע"א.

ס. אבל ביש מנהג שלא גודרים אין מחייבין לגדור והולכים אחר המנהג, משא"כ בחצר
 השותפין שאין הולכין אחר המנהג כמבואר בסי' קנ"ז. סמ"ע ס"ק ב'.

אבל בבקעה בסתמא אין מחייבין ^ע לגדור אלא אם יש מנהג ידוע.

עין משפט זז.

ח"מ סימן קנח סעיף ד

ד. רצה אחד מהם לגדור בבקעה, כונס בתוך שלו ועושה חזית כמו אמה בסיד מבחוץ ^פ או בסימן אחר כדי להודיע שהכותל שלו שאם נפל האבנים והמקום שלו. ואם בנו אותו באמצע עושים חזית מכאן ומכאן ^צ להודיע שזה של שניהם.

עין משפט ט.

יו"ד סימן רצו (כלאי הכרם) סעיף מז

מז. מז. מחיצת הכרם שנפרצה אומרים לו גדור נפרצה אומרים לו גדור, נתייאש ממנה ולא גדרה הרי זה קידש.

דף ב:

עין משפט א.

ח"מ סימן קנט סעיף ב

ב. גג הסמוך לחצר חבירו ^ק עושה לו מעקה גבוה ד' אמות. אבל בין הגגות שאין דרים בהם א"צ לעשות מחיצה ^ר כי אין היזק ראייה אבל צריך לעשות מחיצה ^י טפחים כדי שיתפוס אותו כגנב אם נכנס לרשותו.

^ע. שדוקא בגינה שיש שם זרעים כל השנה ויש הפסד משא"כ בבקעה שאין הפסד בסתמא אין מחייבין לגדור. סמ"ע ס"ק ג'.

^פ. כפירוש ר"י בגמ' ד' ע"ב ב"ב על פי' המשנה. ועושה מבחוץ ולא מבפנים אליו דיש לחוש שגם חבירו יעשה אותו סימן מצידו משא"כ מבחוץ שאין חשש שחבירו יקלפו שזה ניכר. סמ"ע ס"ק ז'.

^צ. ובגמ' בדף ד' ע"ב אמרו שאם לא יעשו שניהם חיישינן אולי יכנס אחד לחצר חבירו ויעשה חזית, לכך תיקנו שיעשו שניהם. סמ"ע ס"ק ט'.

^ק. וה"ה גג שעשוי לבית דירה הסמוך לגג שלא עשוי לדירה, וסמוך היינו באינו גבוה אחד מחבירו, ולשיטת הרמב"ם אין חילוק בין סמוך בין רחוק צריך בעל הגג לעשות מעקה של ד' אמות ואין בעל החצר צריך להשתתף איתו אפי' למחיצת גובה ^י טפחים, והטעם כיון שבעל הגג הוא המזיק עליו לתקן המחיצה ד' אמות וממילא נפטר בעל החצר מהמחיצה של ^י טפחים.

^ר. זוהי שיטת הרא"ש שמחלק שמה שאמר אביי דבשני צידי ר"ה עושים מעקה, הטעם שכיון שהם בשני צדי ר"ה אינו מרגיש בביאת חבירו להסתר ממנו ומזיקו בהיזק ראייה, ורב נחמן

וי"א דוקא שהגגין סמוכין **ש** זה לזה אבל אם אויר מפסיק ביניהם לא שנא אויר ר"ה או רה"י בעינן מעקה וכן נראה עיקר.

ח"מ סימן קס סעיף א

א. גג הסמוך לחצר חבירו בעל הגג מזיק לבעל החצר ואין בעל החצר מזיק לבעל הגג וע"כ בעל הגג צריך לעשות מחיצה ביניהם של ד' אמות לסלק היזקו **ת**, ואין בעל החצר מסייעו אלא עד גובה עשרה טפחים **א** כדי שיהיה נתפס כגנב.

ב. אם קרקעית החצר גבוהה יותר מהגג צריך בעל הגג לבנות על שלו למטה עד שיהיה גבוה ד' אמות למעלה מקרקעית החצר כדי לסלק היזקו. ואפי' אם הגג נמוך מן החצר ארבע אמות י"א שעדיין ישנו היזק ראייה ממנו לחצר **ב**, וצריך בעל הגג לבנות מחיצה גבוהה ד' אמות מקרקעית החצר.

שומר בין גג לגג לא צריך איירי בגגין הסמוכין זה לזה שיכול לשמור נפשו מלהשתמש כשרואה חבירו בגג ואינו מחלק כלל בין עשוי לדירה או לא. נתיבות ס"ק ד'.

ש. דמתוך שהם סמוכין זל"ז יכול לראות מתי עולה חבירו לגגו ויזהר ממנו. סמ"ע ס"ק ט'.
ת. מימרא דרב נחמן אמר שמואל ב"ב ו' ע"ב. וכשמעתא קמייתא דבתרא ב' ע"ב שבעל הגג עושה, וכ"כ הרא"ש שם בסי' ט"ז.

וכתב הב"י הטעם כיון דבחצר יש תשמיש קבוע ותדיר, בעל הגג נזהר ממנו, אבל בעל החצר כיון שאין תשמישו של בעל הגג תדיר אינו נזהר ממנו וניזוק מבעל הגג כך שהמזיק הוא בעל הגג.

ואפי' הגג עשוי לדירה, כ"כ הנתיבות בס"ק ב' מהסמ"ע ס"ק ב', ודלא כהב"י שכתב דכשהגג עשוי לדירה עושין שניהם ד' אמות, ע"ש.

א. כ"כ ה"ה בפ"ג משכנים הלכה ו' בשם הרשב"א וזו דעת המחבר והוא סמוכין זל"ז בקירוב דכשהן רחוקין א"צ עשרה טפחים, שבלא"ה נתפס כגנב כשילך מזה לזה שהן רחוקין, ולשיטת הרמב"ם בפ"ג משכנים הלכה ז' דס"ל דא"צ בעל החצר לסייע כלל גם בגובה עשרה טפחים אין נפ"מ בין רחוקים לקרובים. סמ"ע ס"ק א'. ולדעת הרמב"ם והמחבר שצריך לסייעו עד גובה י' טפחים צריך שבעל הגג יעשה על חלקו, ובעל החצר יכול לנעוץ בו קורות עד גובה עשרה טפחים מאחר שנתן לו חצי ההוצאה. נתיבות בס"ק ג' בחידושים.

ב. טור מהרא"ש, ותוס' שם בדף ו' ע"ב ד"ה שתי חצירות בשם ר"י ונ"י שם. וכתב הטור ואע"פ שאינו יכול בעל הגג להסתכל בכל החצר כי גגו נמוך, מ"מ כשבעל החצר עומד בשפת חצירו רואהו, והיש אומרים בשם הר"י ברצלוני ס"ל דלא חשו כולי האי. סמ"ע ס"ק ד'.

וי"א כיון שהגג נמוך מן החצר ד' אמות ג' שוב אין לו היזק ראייה ואינו צריך לעשות כלום.

ג. ואם נמוך רק י' טפחים בעל הגג בונה לבדו עד גובה ד' אמות מקרקעיתו לדעת הי"א בסעיף א' וכך הלכה כיש בתרא. ואם הגג נמוך מהחצר פחות מעשרה טפחים כי אז בעל הגג בונה עד קרקע החצר ומשם רואין כמה חסר להשלים עדיין לגובה עשרה מקרקעית הגג ויתן לו בעל החצר חצי מזה, ובבאר הגולה אות ח' הקשה דאחרי שהמחבר בסעיף א' פסק כרב נחמן בדף ו' ע"ב שבעל החצר מסייעו בגובה העשרה איך פסק בסעיף ב' שאין העליון זקוק לתחתון כלל. ונשאר בצ"ע. ועיין בביאורים ס"ק ב'.